



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. II. Aeternitatem soli Deo propriè conuenire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

tiam, sed etiam quoad omnia quæ in illa considerantur. Vnde Angeli, etiam si essent ab æterno, non tamen propriè haberent æternitatem; quia non possident perfectè vitam suam totam simul, sed solum essentiam & actus beatificos. Ex his patet, æternitatem tria postulare: primò, vt sit duratio: secundò, vt sit immutabilis, seu tota simul: tertio, vt ab intrinseco, seu ex vi illius esse in quo fundatur, careat principio & fine. Vnde hoc modo breuiter defini potest: *Est duratio tota simul, ab intrinseco carens principiâ & fine.*

CAPVT II.

Æternitatem soli Deo propriè conuenire.

6 Ex his quæ Capite superiore dicta sunt, consequens est soli Deo competere propriè æternitatem. Primò, Quia solus initio caret durationis, solus numquam incepit, solus omne tempus & interuallum durationis occupat & ambit. Hinc vocatur *antiquus dierum*, apud Daniele cap. 7. quia (vt Dionysius cap. 10. De diuin. nom. exponit) *ipse est omnium æuum & tempus, ante dies, ante æuum, ante tempus.* quod intellige de omni tempore, etiam comprehensibili à creatura. Parum enim esset, ipsum fuisse ante tempus reale, quod nondum sex annorum millia compleuit; cum etiam Angeli plurimis sæculis, iuxta Patrum quorundam sententiam, ante illud tempus fuerint, Deumque laudauerint: sed fuit etiam ante omne tempus imaginabile, quantumuis illud longum concipiatur. Accipe ante conditum mundum tot sæcula quot sunt arenæ in littore maris; Deus iam erat: accipe totidem myriades sæculorum; Deus antea erat: hunc immensum sæculorum numerum in se multiplica, adhuc Deus infinitis sæculis est antiquior.

Origenes.
Greg. Nazianzenus.
Basilus.
Hilarius.
Ambrosius.
Hieronymus.
Damascenus.

7 Dicitur *omnium æuum & tempus*, quia omne æuum ex ipsius duratione pender, & omne tempus ex ipso fluit, qui æuo & tempori suum esse tribuit & constituat. Vnde cap. 5. idem Dionysius ait: *Αὐτός ἐστιν ὁ αἰών ἡ δὲ αἰώνια, ὁ ὑπάρχων πρὸς αἰώνων. Ipse est æuum æuorum, existens ante omne æuum.* & paulò antè: *Ἀρχὴ καὶ μέτρον αἰώνων, καὶ χρόνον ὀνόματι, καὶ αἰών ἡ δὲ ὄνομα. Ipse est principium & mensura æuorum, & temporum entitas, & entium æuum.* quæ omnia causaliter intelligenda.

8 Omnis verò creatura initium habet, quia non ex substantia Dei, sed ex nihilo est. Imò secundum sanctorum Patrum sententiam,

G nec

Augustinus. *Creaturam non posse esse aeternam.* nec aeterna retrò esse potest. Docent enim, creaturam suo Conditori non posse esse coaeternam. S. Augustinus lib. 12. De ciuitate c. 15. *Tempus quoniam mutabilitate transcurrit, aeternitati immutabili non potest esse coaeternum. Ac per hoc etiamsi immortalitas Angelorum non transit in tempore, tamen eorum motus quibus tempora peraguntur, ex futuro in praeteritum transcunt, & ideo Creatori coaeterni esse non possunt.*

Fulgentius. Fulgentius lib. De fide ad Petrum c. 3. *Hic Deus qui sine initio semper est, quia summè est, dedit rebus à se creatis vt sint, non tamen sine initio: quia nulla creatura eiusdem naturæ est, cuius est Trinitas vnus Deus, à quo creata sunt omnia.* Hic indicat, creaturam non posse carere initio duracionis, quia non est naturæ diuinæ, sed ex nihilo.

Ambrosius. S. Ambrosius l. 6. Hexaëmeron c. 1. *Quid tam inconueniens, quam vt aeternitatem operis cum Dei omnipotentis coniungeret aeternitate?*

Basiliius. S. Basiliius l. 2. contra Eunomium pag. 8. *Nos autem aeternitatem creaturis tribuere, & Creatorem hac confessione priuare, eiusdem amentia dicimus.* Antè probauerat Filium esse aeternum, hinc infert, non esse creaturam, vt volebat Eunomius. Rationem adfert: Quia sicuti repugnat Creatori non esse aeternum; ita creaturæ repugnat esse aeternam. Dicit esse eiusdem amentia: non quia vtrumque est haereticum, sed quia vtrumque ex natura rei inuoluit repugnantiam.

Damascenus. S. Ioannes Damascenus l. 1. De fide c. 8. distinguens generationem & creationem, dicit, *generationem carere principio temporis, & esse aeternam, quia opus est naturæ, & ex substantia Patris procedit. Creatio verò, inquit, cum sit opus diuinæ voluntatis, non est coaeterna Deo: quia quod ex non ente ad esse producitur, non est aptum natum esse coaeternum ei quòd principio caret, & semper est.*

Quidam putant, Damascenum solùm velle dicere, creaturæ non esse necessarium aut connaturale, esse ab aeterno. sed praua translatione decipiuntur. Illud enim *ἐπίφορη*, non rectè vertitur, non est natura comparatum, vel natura non postulat: sed non potest, & *δύσκα*. vt passim Argyropylus apud Aristotelem vertit. vnde significat repugnantiam ex natura rei. Simili modo idem Damascenus paulò antè dixerat, quòd diuina natura *ἐπίφορη ἰππομένω τῷ θεῷ ἢ πῶτον*. vbi non vult dicere, ei non esse naturale, sustinere passionem & defluxionem, sed ipsam non esse aptam seu capace passionis. Ex quibus patet, ex sanctorum Patrum sententia repugnare naturæ creatæ, vt sit coaeterna suo Conditori. Et quamuis difficile sit huius rei causam adferre, eò quòd rationem infiniti non satis perspectam

spectam habeamus: tamen per se est rationi valdè consentaneum, ne creatura vlla in re possit æquari suo Conditori, nec possit dici, Antequam non exististi: tam antiquus sum quàm tu, & Filius tuus. Deinde ratio creaturæ videtur inuoluere, vt antea non fuerit. Hinc Patres Græci definiunt creationem, *ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι* *ἡ ἀποκαταστασις*, ex non ente ad esse productionem.

- 10 Et S. Augustinus lib. contra Felicianum Arrianum c. 7. ex definitione creaturæ probat Filium non esse creaturam, *Creatura, inquit, est ex eo quod adhuc non est, aut aliquando non fuit, rei cuiuslibet corruptibilis, quantum in se est, Patris omnipotentis Dei voluntate facta substantia. Hæc definitio vtrum in Filium Dei cadat, videamus, &c.* Itaque omnes isti volunt, de ratione creationis & productionis ex nihilo esse, vt res producta aliquando non fuerit. Et sanè si Arriani putassent creaturam posse esse Deo coæternam, facile dixissent, Filium esse quidem creaturam, sed creaturam æternam: & sic amouissent à se præcipuam sui erroris inuidiam. Maximè enim offendebar, quòd dicerent, fuisse aliquando tempus, nempe imaginarium, quo Filius non erat: id què putabant omnino sequi ex sua sententia, qua statuebant esse creaturam. Præterea si aliquid fuisset à Deo conditum ab æterno, eius creatio non fuisset peracta momento, sed æterno tempore durare debuisset; nec Deus potuisset rem illam in nihilum redigere, aut influxum suum subtrahere, nisi postquàm res illa æterno tempore durasset. quòd sanè videtur absurdum, nec mens vllò modo potest concipere. Denique sicut creaturæ repugnat immensitas, per quam coextendatur omnibus spatiis locorum; cur non etiam æternitas, per quam omnibus spatiis temporum? quia par est ratio; imò hoc videtur conceptu difficilius.
- 11

Nec obstat, quòd Deus ab æterno habuerit omnem suam potentiam, & potuerit habere voluntatem illam liberam creandi, vbi autem adest potestas & voluntas, ibi quoque sit effectus. Nam simili modo in omni parte spatij per totam immensitatem locorum adest illi sua omnipotentia & voluntas libera, & tamen non potest creari aliqua creatura, quæ totum illud immensum impleat. Causa est, quia id repugnat naturæ creatæ. Rectè tamen conuincit illud argumentum, in quouis momento temporis imaginarij quantumuis hinc retrorsum distante, potuisse fieri creaturam, & antè: sicut in quouis puncto loci imaginarij potest fieri, & vltèrius. Et hoc sufficit ad ipsius omnipotentiam immensam & æternam asserendam.

Creatio quid.
Damas. l. 1.
c. 8.
Athanas.
Orat. 4. contra
Arrianos.
Basil. l. 2.
contra Euno-
mium.

Secundò illi soli competit propriè eternitas, quia solus ex se vitam 12
habet interminabilem. Omnis creatura ex se potest desinere & in
nihilum euanescere; tota ipsius duratio aliunde ex Deo pendet.
Deus ex se, id est, non aliunde. ipse enim est prima & fundamen-
talis vita & duratio, fons omnis vitæ & durationis. Vnde Dionys.
cap. 5. De diuin. nominib. in fine: *Δόν & ἀσάτωρ, & τὰ ὄντα, & τὰ
μέτρα ἡσ ὄντων, & τὰ μετρηθῆναι δι' αὐτῶν, καὶ ἀπ' αὐτῶν. Quare ipsum
eum, & omnia que sunt, & mensura rerum, & que sub mensuras
cadunt, per ipsum & ab ipso sunt.*

Tertio, Quia solus totam vitam simul possidet, in creaturis non 13
est tota simul. Etsi enim in Angelis sanctis & Beatis visio beatifica
& fructus tota simul sunt, alij tamen actus intellectus & volunta-
tis, locutiones & auditiones non sunt simul, sed alij aliis in infini-
tum succedunt. Vnde D. August. lib. 1. Confess. cap. 6. *Summus
enim es, & non mutaris, neque peragitur in te hodiernus dies; & tamen
in te peragitur, quia in te sunt & ista omnia: non enim haberent vias
transcundi, nisi contineres ea. Et quoniam anni tui non deficient, anni
tui hodiernus dies: & quam multi iam dies nostri & patrum nostrorum
per hodiernum tuum transierunt, & ex illo acceperunt modos, & utcumque
exiterunt, & transibunt adhuc alij, & accipient, & utcumque existent.
Tu autem idem ipse es, & omnia crastina atque ultra, omniaque, hesternum &
retro, hodie facies, hodie fecisti. Quid ad me, si quis non intelligat?
gaudeat & ipse, dicens: Quid est hoc? gaudeat etiam sic & amet, non in-
ueniendo inuenire potius te, quam inueniendone non inuenire te. Hic per
hodie intelligit nunc eternitatis, quod numquam est crastinum, num-
quam hesternum, numquam præteritum, numquam futurum;
sed semper hodiernum, semper præsens, semper nunc, in quo
Deus omnia peragit & omnia peregit tam futura quam præteri-
ta. Idem in Psal. 2. explicans illud, *Ego hodie genui te: In æterni-
tate nec præteritum quidquam est, quasi esse desierit, nec futurum, quasi
nondum sit.* quare per verbum hodie intelligit eo loco æternitatem,
quæ tota est simul ac præsans. D. Bernardus Serm. 80. in Cantica:
*Tempora super ea (natura diuina) transeunt, non ei, futura non expe-
ctat, præterita non recordatur, præsentia non exspectat.**

Quarto, Quia solus totam vitam suam perfectè possidet, tum 14
quia solus totam simul, ut dictum est; tum quia possidet illam per
essentiam & à se, creatura autem per participationem à Deo. Hinc
ille integrè & illimitatè vitam habet tamquam totam vitam, &
ipsum omnis vitæ fontem possidens: creatura limitatè, & certis
ter-

Psal. 101.

terminis circumscriptam, quasi vitæ quendam particulam & scintillam. Explicat hoc fusè D. Dionysius cap. 6. De diuinis nominibus.

CAPVT III.

Deum ratione sua aternitatis esse fundamentum temporis imaginarij infiniti.

15 SICVT Deus per essentia suæ infinitatem est fundamentum omnis creaturæ possibilis, & per immensitatem omnis loci & extensionis possibilis, ita per aternitatem fundamentum omnis temporis & durationis successiue possibilis. Nisi enim illa essent in Deo re ipsa, hæc non haberent vlllo modo esse obiectiuum & intelligibile: nam etiam in esse obiectiuo habent essentialem dependentiam ab illis perfectionibus diuinis. Ideò enim infinitæ sunt rerum species possibilis, quia essentia diuina per suam infinitatem infinitis modis est communicabilis: ideò spatium immensum est imaginabile, quia diuina essentia per suam immensitatem illud quasi expandit; vel potius, quia ipsa est spatium immensum fundamentale, cui aliud scilicet corporeum coextendi potest. Denique ideò tempus retrò infinitum cogitari potest, quia aternitas Dei est infinita duratio, cui tempus successiuum infinitum potest coextendi (intellige, quantum est ex parte aternitatis) vnde ipsa conceptum obiectiuum temporis infiniti substituit.

Fundamen
omnis dura-
tionis.

16 Itaque Deus non solum est causa existentium, vt actu sunt; sed etiam est fundamentum possibilium & totius esse, speciei, modi, quem singula habent in esse obiectiuo. Quæ sanè consideratio mirificè extollit diuinæ essentia maiestatem & magnitudinem infinitam. sic enim ab illa non solum dependent omnia quæ actu sunt, sed etiam omnia quæ actu non sunt; nec solum secundum esse actuale, sed etiam solum esse possibile & intelligibile, licet diuerso modo. nam secundum esse actuale pendent à libero eius influxu, ac proinde à libera eius voluntate nulla naturali necessitate: secundum esse possibile pendent ab eo naturali necessitate ante omne decretum liberum. qua de re plura infra Libro v. De Omnipotentia.

Hinc vltèrius fit, vt sicut infinitudo essentia non potest concipi à nobis, nisi in ordine ad species rerum possibilis; nec immensitas,

G 3 nisi